

สมรรถภาพของอาจารย์ในเทศกัฝ่ายโรงเรียนตามการรับรูของตนเอง
อาจารย์ในเทศกัฝ่ายคณะ ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาววนิดา ศิริภักตยานนท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-402-2

013563

i 17187813

COMPETENCIES OF CO-OPERATING SUPERVISORS AS PERCEIVED BY
THEMSELVES, STUDENT TEACHING SUPERVISORS, ADMINISTRATORS
AND PROSPECTIVE TEACHERS OF THE FACULTY OF EDUCATION
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Miss Wanida Sirikiratayanond

คุณย์วิทยธรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Education Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตามการรับรู้ของ
ตนเอง อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดย

นางสาววนิดา ศิริกีรตยานนท์

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธนา สุวรรณเชกนิคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของ การศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งของคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ประคอง กรรณสูต)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธนา สุวรรณเชกนิคม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อารัมภ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ตามการรับรู้
 ของตนเอง อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ผู้บริหาร และนิสิตที่
 ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย

ชื่อนิสิต นางสาววนิดา ศิริภักทยานนท์

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธนา สุวรรณเชตนิคม

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หาตัวประกอบของสมรรถภาพของ
 อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ
 ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารจากหน่วย
 ประสบการณ์วิชาชีพและสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 66 คน อาจารย์
 นิเทศก์ฝ่ายคณะครุศาสตร์ จำนวน 120 คน อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนจำนวน
 325 คน และนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 313 คน เครื่องมือที่
 ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจสมรรถภาพที่สำคัญของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน
 แบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 76 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง
 แบบอัลฟาของเครื่องมือเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ
 สกัดตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบภาพพจน์ และหมุนแกนตัวประกอบแบบอโรทอนอล
 ด้วยวิธีแวนเวกซ์

ข้อค้นพบมีดังนี้คือ

1. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตาม การรับรู้ของผู้บริหาร มี 5 ตัว คือ (1) บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์และทัศนคติต่อ วิชาชีพครู (2) ทักษะการสอน (3) ทัศนคติต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ (4) ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตร และ (5) ทักษะ การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตาม การรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ มี 7 ตัว คือ (1) ทัศนคติต่อการนิเทศการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพและต่อวิชาชีพครู (2) ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา และหลักสูตรและทักษะการสอน (3) ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (4) ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักสูตรการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (5) ความสนใจในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (6) บุคลิกภาพ และ (7) มนุษยสัมพันธ์

3. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตาม การรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน มี 4 ตัว คือ (1) ความเป็นอาจารย์ นิเทศก์ (2) ทักษะการสอน (3) ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตร และ (4) ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตาม การรับรู้ของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มี 5 ตัว (1) ทักษะการสอน (2) ทัศนคติต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และความรู้ความเข้าใจใน เนื้อหาวิชาและหลักสูตร (3) ความเป็นอาจารย์นิเทศก์ (4) บุคลิกภาพและ มนุษยสัมพันธ์ และ (5) ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

5. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนที่ ร่วมกันในทุกกลุ่มตัวอย่าง มี 3 ตัว คือ (1) ทักษะการสอน (2) ความรู้ความ เข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตร และ (3) ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

Thesis Titles Competencies of Co-operating Supervisors as
Perceived by Themselves, Student Teaching
Supervisors, Administrators and Prospective
Teachers of the Faculty of Education,
Chulalongkorn University

Name Miss Wanida Sirikiratayanond

Thesis Advisor Professor Somwang Pitayanuwat, Ph.D.
Assistant Professor Suwatana Suwanketnikom, Ph.D

Department Educational Research

Academic Year 1985

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze the factorial structure of the competencies of co-operating supervisors as perceived by themselves, student teaching supervisors, administrators and prospective teachers of the Faculty of Education Chulalongkorn University.

The four groups of samples in this research consisted of 66 administrators, 120 student teaching supervisors, 325 co-operating supervisors and 313 prospective teachers. The research instrument was an inventory obtaining the significant competencies of co-operating supervisors. The inventory consisted of 76 5-point rating scale items. The coefficient of the items was 0.98 . The factor analysis by the image factoring method and the varimax rotation of axis was used for data analysis.

Findings :

1. The competencies of co-operating supervisors as perceived by the administrators consisted of five factors : (1) personality, human relations and attitudes toward teaching profession, (2) teaching skills, (3) attitudes toward student teaching supervision, (4) knowledge in subject matters and curriculum, (5) student teaching supervision skills.

2. The competencies of co-operating supervisors as perceived by the student teaching supervisors consisted of seven factors : (1) attitudes toward student teaching supervision and teaching profession, (2) knowledge in subject matters and curriculum and teaching skills, (3) student teaching supervision skills, (4) knowledge in student teaching supervision curriculum, (5) interest in student teaching supervision, (6) personality, (7) human relations.

3. The competencies of co-operating supervisors as perceived by the co-operating supervisors consisted of four factors : (1) supervisor attribute, (2) teaching skills, (3) knowledge in subject matters and curriculum, (4) student teaching supervision skills.

4. The competencies of co-operating supervisors as perceived by the prospective teachers consisted of five factors : (1) teaching skills, (2) attitudes toward student teaching supervision and knowledge in subject matters and curriculum, (3) supervisor attribute, (4) personality and human relations, (5) student teaching supervision skills.

5. There were three joint factors of the competencies of co-operating supervisors among four groups : (1) teaching skills, (2) knowledge in subject matters and curriculum, (3) student teaching supervision skills.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจาก
ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้สละเวลา
ทราจแนะนำแก้ไข ให้ข้อคิดเห็น และให้กำลังใจด้วยความเอาใจใส่
อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาพิจารณาความตรง
เชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเฉพาะอาจารย์วิเชียร สามารถ
ซึ่งเป็นทั้งผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบเครื่องมือและเป็นผู้บังคับบัญชา ที่ให้โอกาส
ผู้วิจัยในการศึกษาขอ

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการอำนวยการประสานการวิจัย
คณะกรรมการดำเนินงานประสานการวิจัย อาจารย์นิเทศน์ฝ่ายคณะครุศาสตร์
ผู้บริหารและอาจารย์นิเทศน์ฝ่ายโรงเรียนจากสถาบันฝึกประสานการวิจัยที่
คณะครุศาสตร์สงวนิสิตออกฝึกประสานการวิจัย และขอขอบคุณนิสิตฝึกประสานการ
วิจัยท คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสำรวจ

ขอขอบคุณ คุณทองสุข สายแสงทอง คุณสมพร บุญอิม และคุณวิศิษฐ์
เสรีอรุโณ รวมทั้งนิสิตภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือเป็น
อย่างดียิ่ง และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ ที่คอยเป็นกำลังใจและให้
การสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาโดยตลอด

วนิดา ศิริภัทรยานนท์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	๙

2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศการนิเทศการนิเทศ.....	10
การนิเทศการนิเทศการนิเทศ.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพครูและสมรรถภาพครูที่ดี.....	17
บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศฝ่ายโรงเรียน.....	25

3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
ลักษณะและปริมาณของกลุ่มตัวอย่าง.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการรับรู้ของผู้บริหาร.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการรับรู้ของอาจารย์ นิเทศก์ฝ่ายคณะ.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการรับรู้ของอาจารย์ นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน.....	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการรับรู้ของนิสิตที่ผ่าน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	89
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	100
ขอคนพบ.....	101
อภิปรายผลการวิจัย.....	116
ข้อเสนอแนะ.....	123
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	125
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	136
ประวัติผู้เขียน.....	163

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การกระจายร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แจกแบบสำรวจไปและ กลุ่มตัวอย่างที่ไร้ในการวิจัยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	38
2	การกระจายร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทจำแนกตามเพศ	40
3	การกระจายร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทจำแนก ตามอายุ.....	41
4	การกระจายร้อยละของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์นิเทศก์ฝ่าย โรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะและผู้บริหาร จำแนก ตาม วุฒิต่างการศึกษา.....	42
5	การกระจายร้อยละของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์นิเทศก์ฝ่าย โรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะและผู้บริหาร จำแนก ตามประสบการณ์ในการสอน.....	43
6	การกระจายร้อยละของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์นิเทศก์ฝ่าย โรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะและผู้บริหาร จำแนก ตามประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	44
7	ค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์ การกระจายของตัวแปร 76 ตัวแปร ตามการรับรู้ของ ผู้บริหาร (n = 66)	55
8	ตัวประกอบที่ 1 บุคลิกภาพมนุษยสัมพันธ์และทัศนคติต่อวิชาชีพครู.	60
9	ตัวประกอบที่ 2 ทักษะการสอน.....	61
10	ตัวประกอบที่ 3 ทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	62
11	ตัวประกอบที่ 4 ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ตัวประกอบที่ 5 ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ...	64
13	คามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์ การกระจายของตัวแปร 76 ตัวแปร ตามการรับรู้ของ อาจารย์นิเทศฝ่ายคณะ ($n = 120$)	65
14	ตัวประกอบที่ 1 ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและทัศนคติต่อการนิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	70
15	ตัวประกอบที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตร นวัตกรรมการสอน.....	72
16	ตัวประกอบที่ 3 ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ...	74
17	ตัวประกอบที่ 4 ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักสูตรการนิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	75
18	ตัวประกอบที่ 5 ความสนใจในการนิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ.....	76
19	ตัวประกอบที่ 6 บุคลิกภาพ.....	77
20	ตัวประกอบที่ 7 มนุษยสัมพันธ์.....	78
21	คามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การ กระจายของตัวแปร 76 ตัวแปร ตามการรับรู้ของอาจารย์ นิเทศฝ่ายโรงเรียน ($n = 325$)	79
22	ตัวประกอบที่ 1 ความเป็นอาจารย์นิเทศก์.....	84
23	ตัวประกอบที่ 2 ทักษะการสอน.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ตัวประกอบที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตร	87
25	ตัวประกอบที่ 4 ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ...	88
26	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร 76 ตัวแปร ตามการรับรู้ของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ($n = 313$)	89
27	ตัวประกอบที่ 1 ทักษะการสอน.....	93
28	ตัวประกอบที่ 2 ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและหลักสูตร....	95
29	ตัวประกอบที่ 3 ความเป็นอาจารย์นิเทศก์.....	97
30	ตัวประกอบที่ 4 บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์.....	98
31	ตัวประกอบที่ 5 ทักษะการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ...	99
32	ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนที่วิเคราะห์ได้จากการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เรียงตามค่าความแปรปรวนรวมกันจากมากไปหาน้อย.....	114
33	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร..	155
34	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหาร.....	156
35	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ.....	157

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	นำนักทัวประกอบของทัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ	158
37	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพ ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ตามการรับรู้ของอาจารย์ นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน.....	159
38	นำนักทัวประกอบของทัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตามการรับรู้ของอาจารย์ นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน.....	160
39	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพ ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ตามการรับรู้ของนิสิตที่ ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	161
40	นำนักทัวประกอบของทัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ตามการรับรู้ของนิสิต ที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	162